

UCHWAŁA NR XXX/240/20
RADY MIEJSKIEJ W ŁAPACH

z dnia 18 grudnia 2020 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Łapy na 2021 rok.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713; zm.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1378) oraz art. 41 ust.1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1818, M. P. z 2020 r. poz. 164) w związku z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050) Rada Miejska w Łapach uchwala, co następuje:

§1

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Łapy stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Łapy na rok 2021 powierza się Burmistrzowi Łap.

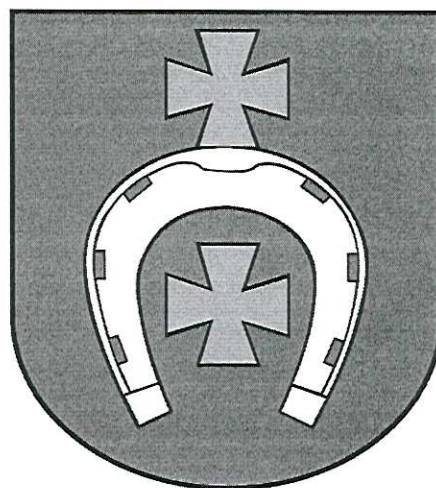
§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Sławomir Maciejewski
Sławomir Jan Maciejewski

Załącznik
do uchwały nr XXX/240/20
Rady Miejskiej w Łapach
z dnia 18 grudnia 2020 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII
NA TERENIE MIASTA I GMINY ŁAPY
NA ROK 2021**

Łapy, listopad 2020 rok

Spis treści

I.	WPROWADZENIE.....	3
1.	DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ.....	5
2.	ZADANIA DO REALIZACJI, PODSTAWOWE KIERUNKI DZIAŁANIA.....	18
3.	ODBIORCY PROGRAMU	20
4.	REALIZATORZY PROGRAMU	20
5.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	21

I. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, określają obowiązek organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania środków psychoaktywnych, a także wspierania przedsięwzięć temu służących. Ustawodawca określił kierunki polityki wobec problemów alkoholowych i narkotykowych, wskazał zadania z tego zakresu i ich źródła finansowania oraz podmioty odpowiedzialne za ich koordynację.

Zadania te obejmują m.in.:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia od środków psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego,
7. prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Warto także podkreślić, iż opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, o których mowa w art. 9² ust. 1, mogą być wykorzystane wyłącznie na finansowanie:

- zadań określonych w art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- zadań określonych, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Poza tym, należy także zwrócić uwagę na fakt, iż różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mówimy o uzależnieniu od alkoholu, narkotyków, behawioralnym, spotykamy się z takimi samymi, bądź podobnymi mechanizmami, przebiegiem, czynnikami ryzyka oraz czynnikami chroniącymi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta i Gminy Łapy na rok 2021 stanowi odpowiedź na zapisy ww. ustaw, określając lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Uwzględnia także cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, które zostały określone w Narodowym Programie Zdrowia na poszczególne lata.

Niniejszy Program został opracowany w oparciu o doświadczenia zebrane podczas realizacji wcześniejszych edycji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, przy współpracy dotychczasowych realizatorów ww. programów, GKRPA w Łapach, stanowiących interdyscyplinarny zespół ekspertów w dziedzinie spraw związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

1. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

Uzależnienia pojawiają się w życiu jako reakcja na określone emocje, zazwyczaj zbyt trudne do swobodnego przeżywania i wyrażania.

Osoba uzależniona zwykle zaprzecza problemowi, a przyczyn cierpienia poszukuje w świecie zewnętrznym. Nie sposób mówić prawdę innym, gdy nie mówi się jej samemu sobie. Nałóg dla wielu jest pociągający dlatego, że przykrywa bolesne emocje i wewnętrzną pustkę, zwalnia od konfrontacji z życiem. Zrozumienie tego jest podstawą skutecznej terapii.

Tak naprawdę uzależniamy się od doznań, a nie substancji. Już na wczesnym etapie życia stajemy się niewolnikami uznania, pochwał, akceptacji. Wrastamy w społeczeństwo napędzane podziałem na podziwianych i podziwianych, na tych, którzy odnieśli sukces, i tych, którzy oglądają sukces na billboardach, w telewizji, którzy czytają o nim w prasie.

Alkohol, morfina, amfetamina, kawa czy papierosy pojawiają się w życiu jako reakcja na określone emocje, zazwyczaj zbyt trudne do swobodnego przeżywania i wyrażania. Czasami używki są odpowiedzią na doznanie pustki, niskie poczucie własnej wartości, które zachęca do tego, by znaleźć uznanie w grupie rówieśniczej albo zawodowej. Zdarza się również, że pozbawieni świadomości, ale również pragnienia, by dokonać w sobie głębszego wglądu, idziemy wygodną drogą wybraną przez innych. Na zasadzie: skoro wszyscy piją, dlaczego i ja mam nie spróbować? Takie zwykle są początki uzależnienia, które obiecuje wyzwolenie, ale w praktyce zawsze ogranicza naszą wolność.

Uzależnienie to stan, w którym funkcjonowanie danej osoby jest zależne, ale też kontrolowane przez pozyskiwanie substancji, jej używanie i dochodzenie do siebie po użyciu owej substancji. Uzależnienie może również dotyczyć zachowań, a nie tylko substancji i wtedy mamy do czynienia z uzależnieniem behawioralnym. Hazard, pracoholizm, zakupoholizm, kompulsywne objadanie się – zaliczają się właśnie do tej grupy, do której można też wrzucić uzależnienie od pornografii, komputera, Internetu i telefonu komórkowego.

W przypadku uzależnienia fizycznego mechanizm leczenia jest dosyć prosty – po odstawieniu przyjmowanej substancji i odtruciu organizmu problem znika. – Jednak nie znika kwestia uzależnienia psychicznego, które stanowi kwintesencję problemu .

W obecnych czasach rozpowszechnione jest zwłaszcza uzależnienie od lęku, które często wywołuje inne uzależnienia, nałogi czy natręctwa. Lęk służy od wczesnego dzieciństwa do pseudomotywowania, dyscyplinuje i wywołuje poczucie winy. Emocja, która pierwotnie miała ostrzegać przed niebezpieczeństwem, wykorzystywana jest do kreowania niebezpieczeństwa, wiary w to, że należy gromadzić więcej niż potrzebujemy, osiągać więcej, niż naprawdę chcemy, zabezpieczać się przed urojeniami. Gdy poziom lęku staje się zbyt wysoki, z pomocą przychodzi nie tylko przemysł farmaceutyczny i szereg leków na uspokojenie, ale również galerie handlowe – wydawanie pieniędzy może na chwilę przywrócić poczucie kontroli. Do tego dochodzi kult jedzenia i określonej figury oraz szeroko rozbudowywany przemysł rozrywkowy. Powstaje absurdalna sytuacja, w której zarządzający owym przemysłem, oferujący leki nowej generacji na sen i lęki, oraz ci zachęcający do zmiany garderoby, zawartości talerza i określonych produktów – chcą, byśmy byli uzależnieni nie tylko od określonych rzeczy i substancji, ale również od ich głosów, które nazywają eksperckimi. Wszystko po to, by odrzucić prostą i logiczną myśl, że przecież nie ma dla Ciebie lepszego eksperta od Ciebie samego.

Terapia uzależnień jest długotrwała i trudna. Opiera się na ogromnie zróżnicowanych oddziaływaniach, takich jak: reprogramming (szkolenia z zakresu nowych, zdrowych zachowań i

postaw), psychoterapia (indywidualna i grupowa), treningi interpersonalne, komunikacyjne, umiejętności budowania relacji, wyrażania emocji, warsztaty ekonomiczne czy terapia skoncentrowana na rozwiązaniach. Czasami częścią terapii uzależnień jest farmakologia, zwłaszcza podczas epizodów depresyjnych – jednak za każdym razem leki pełnią funkcję pomocniczą.

Cały proces zazwyczaj trwa od półtora roku do dwóch lat – jeśli ma dojść do realnej i trwałej zmiany. Zdarzają się oczywiście i takie przypadki, że osoba uzależniona uporała się z nałogiem sama, takie, w których wystarczyła sześciotygodniowa terapia w ośrodku, ale również takie, w których po dwudziestu latach uzależnienia i spędzenia kolejnych lat na terapiach i treningach – nie widać efektów.

Co decyduje o skuteczności w leczeniu uzależnienia? – Kluczowa jest motywacja - do leczenia często zgłaszają się ludzie z powodu lęku przed utratą określonej rzeczy, posady w pracy, ukochanej osoby grożącej rozwodem. Zdarza się, że nie jest to wystarczający impuls do trwałej zmiany, czasami chodzi wyłącznie o utrzymanie obecnego stanu rzeczy. Tacy uzależnieni mogą nawet chodzić na terapię, odpowiadać na pytania, spełniać formalne wymagania leczenia, ale wewnątrz siebie pozostają bierni i gotowi w każdej chwili wrócić do substancji lub nawyku, od którego są uzależnieni. Nie dokonują wglądu i najczęściej pytają siebie: „Co muszę zrobić, by życie wyglądało jak dawniej?”, zamiast zapytać siebie: „Co się przydarzyło w moim życiu, w mojej przeszłości, jak to się stało, że jestem uzależniona/uzależniony?”. Leczenie się z uzależnienia nie ma bowiem na celu powrotu do stanu sprzed, tylko postawienie na głowie całego dotychczasowego funkcjonowania. A to wymagający czasu, uwagi i szczerości proces. Męczący i często i bolesny.

Osoby uzależnione zamiast wnikliwej pracy nad sobą czasami chciałyby dostać gotową receptę, szybki przepis prowadzący do uratowania rozpadającego się życia, a najlepiej przyzwolenie na okazjonalne spożywanie zakazanych substancji lub powtarzanie szkodliwych zachowań.

W terapii uzależnień powtarzalny jest również mechanizm spirali kłamstw. Osoba uzależniona często oszukuje samą siebie, zaprzecza problemowi, a przyczyny cierpienia poszukuje w świecie zewnętrznym, a nie w sobie. W pewnym momencie zaczyna również oszukiwać znajomych, rodzinę i najbliższych – musi to robić, bo nie sposób mówić prawdę innym, gdy nie mówi się jej sobie, nawet w intymnych myślach, które pojawiają się w chwili trzeźwości. Gdyby osoba uzależniona się nie oszukiwała, musiałaby stale żyć w dysonansie poznawczym, tzn. wiedząc, jak bardzo szkodzi sobie i innym, nadal robiłaby to, co dotąd. A to psychicznie byłoby nie do wytrzymania. Nie na darmo w toku ewolucji wykształciliśmy mechanizmy obronne, takie jak racjonalizowanie, wypieranie i zaprzeczenia rzeczywistości, które pozwalają nam na destrukcyjne zachowania.

Jeśli odnajdujemy w sobie objawy uzależnienia, możemy po prostu zgłosić się do poradni leczenia uzależnień i poprosić o wizytę – terapia uzależnień jest w Polsce refundowana i nie potrzebujemy na nią skierowania. Jest ono wymagane jedynie przy terapii w ośrodku stacjonarnym – zazwyczaj trwającej minimum 4–6 tygodni. Wtedy może je wystawić lekarz rodzinny lub psychiatra. Taka intensywna praca z uzależnieniem potrafi przynieść zmotywowanym pacjentom olbrzymie korzyści, poza tym pozwala przyjrzeć się swojemu życiu z dystansu, zobaczyć tych, którzy zostali skrzywdzeni, oszukani.

Leczą się ludzie, którzy mają szansę na pozytywny bilans, tzn. są w stanie uświadomić sobie straty, jakie uzależnienie spowodowało w ich życiu, pogodzić się z tym, co bezpowrotnie utracili, i pragną zrobić coś dobrego, niejako odpracować stracony czas, albo zacząć od nowa bez oszukiwania siebie, że przeszłość nie może się powtórzyć.

Wspieranie osoby uzależnionej oznacza czasami postawienie jej wyraźnych, nieprzekraczalnych granic, a czasami wymaga rozstania – również z szacunku do miłości. – W przypadku osób uzależnionych otoczenie, które chce im pomóc, musi robić rzeczy przeciwności. Gdy osoba uzależniona płacze, cierpi, dzwoni z prośbą o pieniądze na chleb i obiecuje poprawę – trudno nie ulec, tym bardziej gdy ją kochamy. Jeśli jednak powtarza się to dwudziesty raz, największą pomocą będzie pozwolenie jej na wzięcie odpowiedzialności za swoje zachowanie i niechronienie jej przed konsekwencjami nałogu, czyli zaprzestanie (wspólnie z uzależnioną osobą) ukrywania bałaganu, który wokół siebie robi – zarówno w sensie dosłownym, jak i w przenośni.

Mądre wsparcie polega na pomocy w podjęciu leczenia, zachowaniu abstynencji i wzięciu odpowiedzialności za swoje czyny. W przeciwnym wypadku wspieramy uzależnienie, nie osobę.

Główny Urząd Statystyczny podał najnowsze dane dotyczące spożycia alkoholu w Polsce - za 2019 rok. W zeszłym roku na statystycznego Polaka przypadało 9,78 litrów alkoholu. **To najwięcej od kiedy zaczęto prowadzić badania w 1993 roku.** Według GUS w 2019 roku przeciętny Polak wypił 9,78 litrów alkoholu (w przeliczeniu na czysty spirytus). W porównaniu z 2018 r. spożycie zwiększyło się o 0,23 litra. To największy przyrost od lat. Polska Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) publikuje dane na temat spożycia od 1993 roku. Wynika z nich, że w tym okresie jeszcze nigdy spożycie nie było tak duże. W 1993 r. średnie spożycie wynosiło 6,52 litra.

Dane GUS pokazują, że za wzrost odpowiadają wyroby spirytusowe. Ich spożycie wzrosło z 3,3 do 3,7 litra. Pijemy mniej piwa. Jeszcze w 2018 roku było to 110,5 litra na głowę, a w 2019 r. było to 97,1 litrów.

Czy 2020 r. przyniesie kolejny wzrost spożycia?

A może pijemy więcej przez pandemię koronawirusa i lockdown, z którym mieliśmy do czynienia na początku epidemii? Z badania przeprowadzonego przez prof. Jana Chodkiewicza we współpracy z PARPA, opublikowanego w połowie roku, wynika, że nie.

W trakcie epidemii koronawirusa 17 proc. Polaków zaczęła pić mniej, a 14 proc. zaczęła pić więcej.

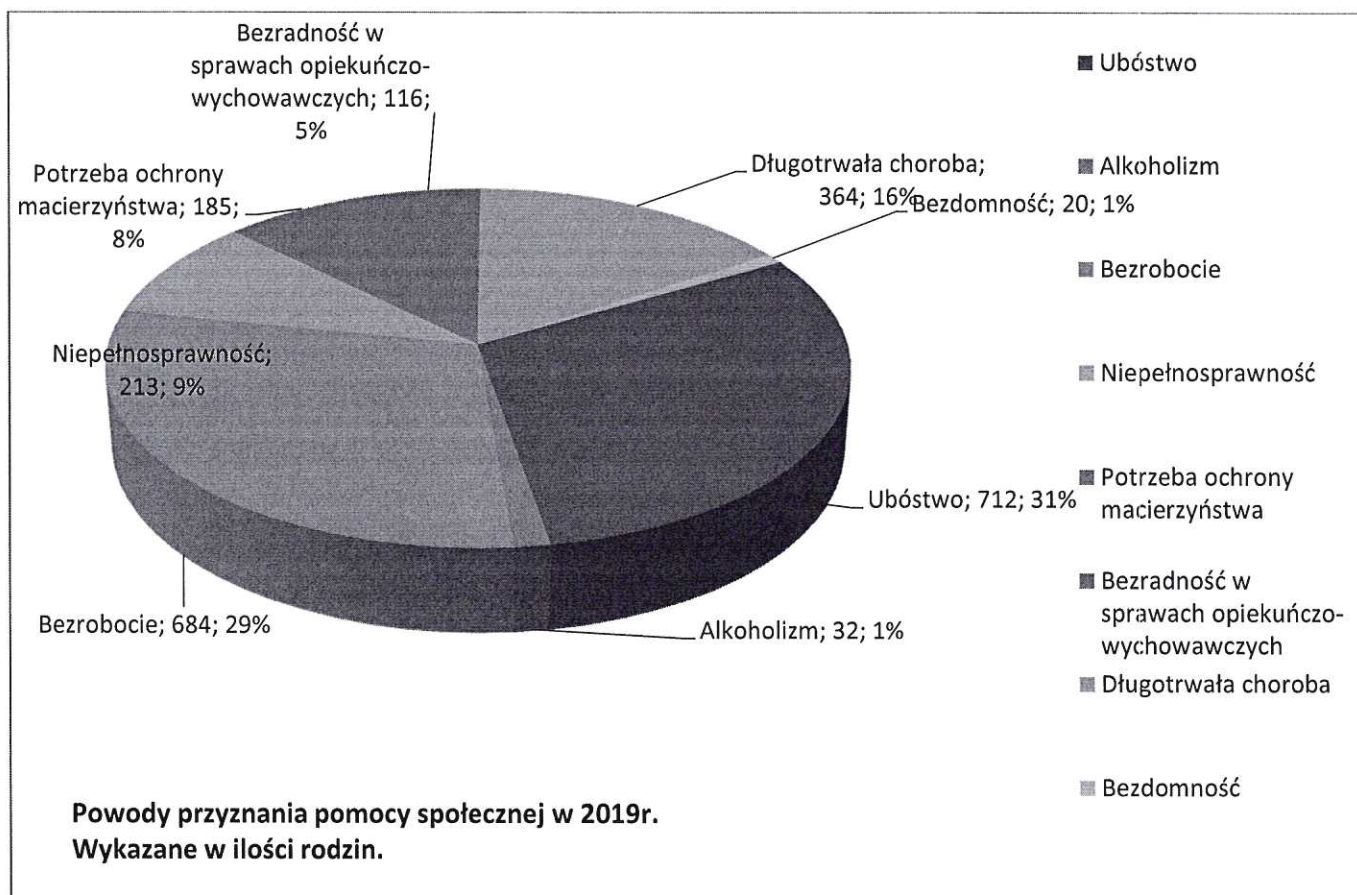
Kwarantanna to czas kryzysu i trudnych emocji. Alkohol na krótką metę poprawia nastrój i daje nam takie różowe okulary i pozorną odporność na przykre zdarzenia w świecie zewnętrznym czy wewnętrznym. Ale tak naprawdę jest depresantem - pogarsza nastrój.

W trakcie pandemii pijemy drożej – to z kolei wnioski płynące z danych o sprzedaży alkoholu w Polsce w marcu i kwietniu 2020 opracowanych przez Nielsena. Spadki rok do roku odnotowały alkohole mocne (-3 proc.) i (piwo -2 proc.), wzrosła sprzedaż win (+1 proc.). Wydaliśmy jednak na alkohol więcej pieniędzy: od 2 proc. więcej w przypadku alkoholi mocnych do 6 proc. w przypadku piwa.

DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W MIEŚCIE I GMINIE ŁAPY

Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców kraju i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiary i niszczycielskie działanie dają się obserwować wśród klientów pomocy społecznej. Gmina i miasto Łapy niestety nie są wolne od problemu alkoholizmu

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania.

W 2019/2020r. w większości łapskich szkół prowadzone były diagnozy spożywania alkoholu i substancji odurzających na podstawie których, można określić rozmiar ww. problemu wśród młodzieży.

Wszelkie działania w zakresie prowadzenia oddziaływań profilaktycznych (upowszechnianie sportu i rekreacji, programy profilaktyczne, itp.), są jedną z najskuteczniejszych form zapobiegania negatywnym zjawiskom występującym w miejscowych placówkach oświatowych. Szczególnie ważną rolę odgrywają programy profilaktyczne, które realizowane są przez wszystkie szkoły na terenie Gminy i podlegają ciągłej ewaluacji, dzięki czemu na bieżąco uwzględniają istniejące w środowisku potrzeby. Zajęcia profilaktyczne na terenie szkół prowadzone są przez pedagogów szkolnych i psychologów i obejmują wybrane klasy. Ponadto prowadzone są zajęcia o charakterze wspierającym dla uczniów zagrożonych patologią i wykluczeniem społecznym w formie indywidualnej i grupowej w zależności od potrzeb.

W Szkole Podstawowej w Uhowie prowadzone i realizowane są działania profilaktyczne w zakresie:

1. Profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i palenia papierosów
  - realizacja programów edukacyjnych „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Trzymaj formę” mających na celu kształtowanie postaw prozdrowotnych i profilaktykę uzależnień
  - pogadanki na temat wszelkiego rodzaju uzależnień (alkohol, nikotyna, gry komputerowe, internet, narkotyki);
  - zajęcia pozalekcyjne rozwijające zainteresowania uczniów;
  - spotkanie z funkcjonariuszami policji poruszające temat „Profilaktyka uzależnień, odpowiedzialność karna nieletnich oraz bezpieczeństwo fizyczne i cyfrowe uczniów”.
  - prezentacje multimedialne: „ Narkotyki & dopalacze zabijają, Alkohol bez alkoholu, energetyki, e- papierosy- niebezpieczna moda”.

2. Profilaktyki sprzyjającej wzmocnieniu rodziny i wzrostu kompetencji rodzicielskich:

- prezentacje dla rodziców „Jak wspierać dziecko w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej?”
- spotkanie z policjantką oraz zaprezentowanie rodzicom „walizki profilaktycznej”, która zawiera substancje przypominające narkotyki oraz przedmioty służące do ich zażywania lub przechowywania
- „Niebieska skarpeta”. Celem akcji było poszerzanie świadomości społecznej dotyczącej autyzmu
- informacje dotyczące zagrożeń z palenia e-papierosów
- zasady bezpieczeństwa w sieci
- informacje dotyczące wsparcia Poradni Pedagogiczno- Psychologicznej w Łapach w dobie epidemii

Na bieżąco współpracowano z instytucjami wspierającymi szkołę:

- Komisariat Policji,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna,
- Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- Z kuratorami sądowymi z Sądu Rejonowego- uczniowie mający nadzór kuratorski, lub nadzór nad rodziną.

W Szkole Podstawowej Nr 1 podczas godzin wychowawczych w klasach IV- VIII przeprowadzane były rozmowy z uczniami, którzy uświadamiani byli o zagrożeniach wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. W klasach I -III realizowany jest program profilaktyczny „ Nie pal przy mnie proszę”, a w klasach IV „Znajdź właściwe rozwiązanie”. Ze względu na panującą pandemię nie były przeprowadzone ankiety . Organizowano spotkania z funkcjonariuszami Komisariatu Policji w Łapach, na temat „Przeciwdziałania skrajnym

formom nieprzystosowania społecznego” oraz „Odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne”.

Rodzice, mający problemy ze swoimi dziećmi mogą zwracać się o pomoc do wychowawców , pedagoga szkolnego i psychologa na konsultacje i porady indywidualne.

W I Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Łapach od wielu lat realizowany jest program profilaktyczny dotyczący uzależnień od alkoholu, narkotyków oraz innych substancji odurzających. W ramach tego programu przeprowadzone zostało badanie za pomocą ankiet diagnozujących w/w problem. W bieżącym roku szkolnym tj.2020/2021 zostały przeprowadzone ankiety wśród 51 uczniów klas pierwszych. Uzyskano następujące informacje:

- 16 uczniów miało kontakt z alkoholem;
- 40 uczniów stwierdziło, że ma problem z kupowaniem alkoholu w sklepie;
- 42 uczniów przyznało, że picie alkoholu może prowadzić do uzależnienia;
- 50 uczniów nie pali papierosów (3 uczniów podało wiek 15 lat gdy zapalili pierwszego papierosa);
- 21 uczniów nie otrzymało propozycji zapalenia papierosa na terenie szkoły;
- 29 uczniów uznało zjawisko narkomanii za poważny problem;
- 48 uczniów nigdy bezpośrednio nie zetknęło się z narkotykami

W Szkole Podstawowej Nr 3 w Łapach prowadzone są działania mające na celu diagnozę sytuacji szkolnej: dotyczącej spożywania alkoholu, substancji odurzających, narkotyków i palenia papierosów, przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, innych problemów wychowawczych. W związku z tym prowadzone są działania:

- obserwacje uczniów;
- konsultacje z wychowawcami, rodzicami, nauczycielami w kontekście zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową uczniów i ich rodzin, sytuacji kryzysowych, nieodpowiedniego sposobu spędzania wolnego czasu przez uczniów;
- spotkania Zespołu Wychowawczego(pedagog i wychowawcy)-analizowanie przypadków, kiedy było podejrzenie lub widziano ucznia jak np. palił papierosy;
- na bieżąco odbywa się współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę (Komisariatem Policji w Łapach, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Łapach, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łapach, Świetlicą Socjoterapeutyczną Stowarzyszeniem Przyjaciół Osse, Sadem Rejonowym Wydz. Rodzinny i Nieletnich w Białymstoku, Młodzieżowym Ośrodkiem Terapii i Readaptacji „Etap” w Białymstoku, Domem Kultury w Łapach);
- w celu ustalenia działań uprzedzających przeciwdziałanie narkomanii, przeprowadzona została ankieta dla uczniów klas V-VIII, pt. „Diagnoza czynników ryzyka i czynników chroniących”.

W ramach działań z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów wychowawczych, alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii podjęto:

- nauka rozpoznawania i wyrażania emocji- pogadanki w miarę pojawiających się sytuacji i potrzeb
- organizowanie zajęć z elementami treningu antystresowego ,asertywności, zastępowaniu agresji, kształtowanie krytycznego myślenia, konstruktywnego podejmowania decyzji w sytuacji trudnych

- udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, rodziców w przypadku używania środków i substancji odurzających
- współpraca z przedstawicielami Policji w celu informowania o konsekwencjach prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii
- realizacja programów profilaktycznych
- diagnoza szkolna dotycząca uzależnień
- zapewnienie opieki uczniom zagrożonym uzależnieniem lub niedostosowaniem społecznym

W szkole Podstawowej im. Jana Sobieskiego w Płonce Kościelnej z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii prowadzone są działania:

- obchody Światowego Dnia Bez Tytoniu
- diagnoza czynników chroniących i czynników ryzyka, z których wynika, że $\frac{3}{4}$ badanych uczniów nie miało kontaktu z używkami (papierosy, alkohol, narkotyki); środowisko rodzinne sprzyja przekazywaniu uniwersalnych wartości; szkoła jest przestrzenią, w której uczeń czuje się bezpiecznie
- zajęcia w ramach programu profilaktyki cyberprzemocy „IMPACT”
- na szkolnej stronie w zakładce „Poradnik przeżycia w szkole -dla uczniów” ukazały się artykuły dotyczące odpowiedzialności prawnej nieletnich, profilaktyki zdrowia psychicznego i cyberprzemocy oraz stresu
- wywiady środowiskowe oraz ankieta wstępna, dzięki którym uzyskano informacje o sytuacji bytowo-materialnej oraz wychowawczej rodzin poszczególnych uczniów
- współpraca z MOPS w Łapach, przekazywano opinie o uczniach oraz rodzicach;
- obserwacja uczniów, stała wymiana informacji pomiędzy nauczycielami i rodzicami
- stała współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Łapach, konsultowanie trudności wychowawczych, wymiana informacji niezbędnych dla pełnej diagnozy psychologicznej i pedagogicznej
- czuwanie wychowawców oraz pedagoga nad identyfikacją zaniedbań środowiskowych wobec uczniów
- pedagogizacja rodziców poprzez artykuły w „Poradniku dla Rodziców” na szkolnej stronie internetowej dotyczące profilaktyki alkoholowej, narkotykowej, bezpieczeństwa dziecka, zagrożeń w Internecie, depresji i samobójstw wśród dzieci i młodzieży itp.
- systematyczna współpraca z rodzicami w kontakcie osobistym lub zdalnym
- koordynacja i wspieranie działań Szkolnego Koła Caritasu nakierowane na przekazywanie darów rzeczowych lub finansowych najbardziej potrzebujących;
- współpraca z Sądem Rejonowym Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich w Białymstoku;
- współpraca z Komisariatem Policji (z dzielnicowym oraz asystentem ds. nieletnich);
- nadzorowano postępy w nauce i zachowaniu ucznia przebywającego w rodzinie zastępczej;
- współpraca z Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii dla Młodzieży i Dorosłych ETAP w Białymstoku;

W Zespole Szkół Mechanicznych w Łapach z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii prowadzone są działania:

- zajęcia o działaniu profilaktycznym prowadzonych przez wychowawców klas, pedagoga szkolnego i spotkania z Kuratorem Sądu Rejonowego w Białymstoku dotyczącej tematyki „Uzależnienia a prawo”;
- spotkania na temat: „Konsekwencje prawne z czynów popełnianych pod wpływem używek” przeprowadzanymi przez aspirantów Komisariatu Policji w Łapach;
- indywidualna profilaktyka selektywna w formie rozmów wychowawczych, informacyjnych;
- profilaktyka alternatywna w formie zajęć pozalekcyjnych;
- w ramach działań wpisujących się w zakres Gminnego Programu Wspierania rodziny:
  - systematyczna współpraca z rodzicami uczniów;
  - informowanie rodziców o dostrzeżonych sytuacjach palenia tytoniu i innych używek;
  - współpraca z MOPS w Łapach (asystenci rodziny, pracownicy socjalni), Sądem Rodzinnym.

W Szkole Podstawowej Nr 2 z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w roku 2019/2020 prowadzone były działania:

- ankiety diagnozujące w/w problemy, które wykazały, iż problem spożywania alkoholu, substancji odurzających, narkotyków oraz palenia papierosów nie występuje;
- spotkania z funkcjonariuszami Policji uczniów klas VI dotyczącej tematyki „Odpowiedzialność prawa nieletnich”;
- działania profilaktyczne w formie pogadarek na temat szkodliwości wszelkiego rodzaju uzależnień;
- gazetki tematyczne
- udział uczniów klas I w programie edukacyjnym „Akademia Bezpiecznego Puchatka”

W zakresie wspierania i interdyscyplinarnej pomocy dla rodzin dysfunkcyjnych:

- organizowanie indywidualnych rozmów z wychowawcą, pedagogiem, dyrektorem szkoły osobiście lub zdalnie
- zamieszczono przydatne informacje oraz porady na platformie edukacyjnej
- wspomaganie rodzin pomocą w formie paczek żywnościowych i odzieżowych;
- współpraca z pracownikami MOPS-u, asystentami rodziny, kuratorem społecznym oraz PCPR w Białymstoku.

W Szkole Podstawowej w Łupiance Starej prowadzone są następujące działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii:

- ankiety diagnozujące w/w problemy na podstawie które wykazały ,iż problem spożywania alkoholu , substancji odurzających , narkotyków oraz palenia papierosów nie występuje
- ewaluacja programu wychowawczo-profilaktycznego;
- zajęcia profilaktyczne i spotkania ze specjalistami dla uczniów;

- prelekcje skierowane do rodziców mające na celu wzmocnienie rodziny i wzrostu kompetencji rodzicielskich;
- zamieszczono przydatne informacje oraz porady dla rodziców i uczniów na platformie edukacyjnej
- uczestnictwo w programach i akcjach profilaktycznych:
  - „Nie pal przy mnie proszę”;
  - „Wrzesień miesiącem profilaktyki”;
  - „Program dla szkół”.
  - „Zdrowo jem , wszystko wiem”

W Katolickiej Szkole Podstawowej w Łapach został opracowany program profilaktyki szkolnej obejmujący zapoznanie uczniów z:

- sytuacjami i zachowaniami sprzyjającymi popadaniu w nałogi i uzależnienia
- wdrażanie do aktywnego spędzania czasu wolnego
- uświadomienie zdrowotnych skutków nałogów i uzależnień

W ramach godzin wychowawczych zostały przeprowadzone zajęcia o charakterze profilaktycznym , na których promowany jest zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży, zapobieganie uzależnieniom, przemocy. Działania, które podjęła szkoła skupiały się na relacji uczeń-nauczyciel-rodzic. W ramach profilaktyki uzależnień odbywały się pogadanki, rozmowy indywidualne z uczniami. Rodzice są informowani na bieżąco o nieprawidłowych zachowaniach dzieci.

W ramach promocji dotyczących pozaszkolnych form spędzania czasu wolnego, organizowano wycieczki szkolne, wyjazdy na basen, zajęcia pozalekcyjne z wychowania fizycznego.

Realizatorami byli wychowawcy i cała społeczność szkolna.

W obszarze działań zapobiegawczych, naprawczych i pomocowych w Łapach działają instytucje i organizacje, które osobom uzależnionym i ich rodzinom udzielają różnych form pomocy na różnych szczeblach. Należą do nich:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łapach.

Do głównych zadań realizowanych przez Komisję należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, a w szczególności:

- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:
  - dostarczanie informacji o prowadzeniu profesjonalnej terapii;
  - motywowanie i kierowanie do leczenia;
  - kierowanie na leczenie odwykowe i zajęcia terapeutyczne, itp.
- Udzielanie rodzinom, w których występuje problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:
  - zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego;
  - przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu z jednoczesnym występowaniem przesłanek powodujących rozkład życia rodzinnego;

- wzywianie na rozmowę osób, co do których wpłynęło zgłoszenie i pouczenie o konieczności zaprzestania ww. działań;
- kierowanie na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- przygotowywanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym;
- niesienie pomocy członkom rodzin z problemem alkoholowym;
- kontrola sytuacji dzieci wychowujących się w rodzinach z problemami alkoholowymi.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży:
  - pomoc w zaopatrzeniu w materiały edukacyjne i informacyjne dotyczące problematyki uzależnień;
  - wspieranie, organizowanie i prowadzenie działań trzeźwościowych;
  - współorganizowanie, konsultowanie zajęć profilaktycznych, pomoc przy tworzeniu programów profilaktycznych.
- Nadzór nad ograniczeniem dostępności alkoholu między innymi poprzez organizację szkoleń instytucji, organizacji i osób fizycznych z zakresu ustawy o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:
  - Ustalanie zasad wydawania i cofania zezwoleń oraz prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych:
  - przyjmowanie wniosków o środki finansowe;
  - opracowywanie preliminarza wydatków z Gminnego Funduszu Alkoholowego;
  - podział i zlecenie zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
  - dążenie do stworzenia zintegrowanego systemu profilaktyki gminnej - współpraca z przedstawicielami władz samorządowych, instytucji i organizacji na terenie.

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach

Działania ośrodka koncentrują się na udzielaniu klientom pomocy, w postaci pieniężnej, rzeczowej (odzież, opał, żywność) oraz poradnictwa z zakresu spraw społecznych. Do zadań MOPS należy również nadzór nad realizacją programów profilaktycznych związanych z tematyką uzależnień, a także ich dofinansowywanie w miarę możliwości własnych oraz w wyniku pozyskania środków finansowych pochodzących z zewnątrz.

3. Świetlica Socjoterapeutyczna „Świat w Kolorach”

To placówka wsparcia dziennego działająca przy MOPS, mieszcząca się w Łapach przy ul. Głównej 50. Realizuje swoje zadania poprzez prowadzenie działalności: socjoterapeutycznej, wychowawczej i profilaktycznej. Otacza swoją opieką dzieci z rodzin potrzebujących pomocy psychologicznej, borykających się z trudnościami wieku rozwojowego, zaburzeniami zachowania i trudnościami emocjonalnymi. Do Świetlicy uczęszczają dzieci w wieku od 6 do 16 lat.

Celami Świetlicy Socjoterapeutycznej są:

- pomoc dzieciom w stworzeniu bezpiecznego środowiska;
- zwiększenie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach w domu i poza domem;

- podnoszenie poczucia własnej wartości przez wzmacnianie mocnych stron dziecka;
- uczenie akceptowania i swobodnego wyrażania uczuć;
- uczenie planowania i organizowania codziennych zajęć stosownie do wieku dziecka;
- zaproponowanie sensownych sposobów spędzania czasu wolnego;
- uczenie poszanowania tradycji, ciągłości kulturowej;
- umożliwienie poznania mechanizmów choroby alkoholowej i jej wpływu na życie rodzinne, wdrażanie do samodzielności.

Świetlica Socjoterapeutyczna funkcjonująca w naszej gminie jest pozytywną grupą rówieśniczą w której dzieci uczą się poszanowania praw, norm i wartości. Przynależność do tej pozytywnej grupy rówieśniczej warunkuje wzmacnianie chroniących czynników a tym samym zmniejsza szanse na pojawianie się zachowań ryzykownych u dzieci i młodzieży.

Dzięki pozytywnej alternatywie zagospodarowania czasu wolnego dzieciom w placówce:

- udział w zajęciach kulinarnych;
- udział w zajęciach rozwijających pasje i zainteresowania;
- udział w zajęciach sportowych;
- udział w zajęciach teatralno-muzycznych;
- udział w zajęciach plastycznych;

eliminujemy motywy sięgania dzieci po używki takie jak: nuda, ucieczka od monotonności, brak zajęć, wewnętrzną pustką, poczucie bezsensu życia, ucieczka od samotności i lęku. (strategia alternatyw).

Czynnikiem chroniącym dzieci i młodzież przed uzależnieniami jest też istnienie silnej więzi emocjonalnej z rodzicami. W pracy w Świetlicy prowadzone są warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców rozwijające ich kompetencje rodzicielskie co ułatwia budowanie relacji i wzmacnia więź między rodzicami i dziećmi.

Placówka wspiera rodziców w sytuacjach trudnych, dotyczących aspektów wychowania, w kryzysowych sytuacjach. Wspólnie ustalany jest kierunek pracy z dzieckiem, dzielenie się osiągnięciami i porażkami. W życiu społeczności świetlicowej włączane są całe rodziny poprzez udział w uroczystościach okolicznościowych.

Poprzez prowadzenie w Świetlicy zajęć socjoterapeutycznych i profilaktycznych eliminowane są kolejne motywy sięgania po używki poprzez wyposażenie dzieci w umiejętności i kompetencje społeczne przydatne w odpowiedzialnym podejmowaniu decyzji (strategia edukacyjna).

Umiejętności w które wyposażamy dzieci w Świetlicy poprzez zajęcia socjoterapeutyczne, profilaktyczne oraz wychowawcze:

- nauka budowania pozytywnych relacji rówieśniczych;
- kształtowanie umiejętności słuchania innych;
- doskonalenie umiejętności współpracy w grupie, pełnienia w niej różnych ról;
- uczenie się podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów;
- zaspokojenie potrzeby przynależności i akceptacji rówieśniczej;
- zaspokojenie potrzeby działania;
- rozpoznawanie uczuć przyjemnych i nieprzyjemnych u siebie oraz u innych osób;
- doskonalenie umiejętności wyrażania emocji adekwatnie do sytuacji;

- doskonalenie umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami;
- rozwijanie inteligencji emocjonalnej dzieci;
- tworzenie klimatu bezpieczeństwa i otwartości;
- doskonalenie umiejętności empatycznych;
- poznawanie swych mocnych i słabych;
- uświadomienie własnych ograniczeń i próbowanie pokonania ich;
- wzmacnianie poczucia własnej wartości poprzez dostarczanie pozytywnych informacji;
- zachęcanie do pozytywnego samorozwoju;
- rozwijanie umiejętności szanowania siebie i innych;
- utrwalanie pozytywnych postaw i zachowań.

Placówka współpracuje z instytucjami tj.: Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły, PCPR, inne, które mogą pomóc rodzinie w rozwiązywaniu jej problemów, a zwłaszcza w zakresie podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych i współuzależnionych. Niezwykle istotna jest tu współpraca z wychowawcami klas, pedagogami szkolnymi i nauczycielami uczącymi dzieci. Współpraca ta polegająca na wymianie informacji konieczna jest do prawidłowej pomocy i kontroli postępów dzieci.

4. Łąpskie Stowarzyszenie Klubów Abstynenta Klub Abstynenta Przyszłość

Klub oferuje swoim członkom, a także ich rodzinom pomoc w zwalczaniu nałogu i pojawiających się w związku z tym problemach rodzinnych. Umożliwia także wymianę doświadczeń, stanowiąc tym samym grupę wsparcia dla swoich członków. Jej głównymi celami jest kształtowanie u swoich członków trwałych dążeń do całkowitego powstrzymania się od picia wszelkich napojów alkoholowych, zażywania tabletek psychotropowych i innych środków odurzających, propagowanie trzeźwego stylu życia oraz zmianę obyczajów w kierunku usuwania z życia rodziny i jednostki napojów alkoholowych i innych środków odurzających jako stałych składników zwykłych wydarzeń i różnych uroczystości, nawiązywanie ścisłej współpracy z placówkami leczenia odwykowego, zakładami pracy, a także z instytucjami i organizacjami zainteresowanymi działaniami podejmowanymi w celu zapobiegania alkoholizmowi i łagodzeniu jego skutków.

5. Komisariat Policji w Łapach

Funkcjonariusze Policji w Łapach prowadzili z ramienia jednostki systematyczne spotkania profilaktyczne w placówkach oświatowych poświęcone problematyce spożywania alkoholu, zażywania środków odurzających, palenia wyrobów tytoniowych w ramach których szczególny nacisk skoncentrowano na konsekwencjach jakie niosą za sobą wskazane używki. Cykliczne spotkania asystenta ds. Nieletnich i Patologii jak również dzielnicowych, z młodzieżą jak również rodzicami, miały na celu poszerzenie problematyki odpowiedzialności prawnej nieletnich zarówno w obszarze przejawów demoralizacji, czynów karalnych/zabronionych powiązanych z przytoczonymi w/w zagadnieniami. Stała współpraca z kadrami pedagogicznymi, dyrekcją szkół, rodzicami, kadrami pracowniczą MOPS służyły pedagogizacji mającej na celu poszerzenie zakresu kompetencyjności w zakresie rozpoznania źródła zagrożenia, diagnozy przejawów demoralizacji, czynów karalnych, a w dalszym następstwie wyposażenie uczestników w umiejętne radzenie sobie w sytuacjach trudnych. Wielokrotne spotkania funkcjonariuszy z KP w Łapach dotyczących młodzieży sprawiającej problemy wychowawcze, służyły wsparciu kompetencji rodzicielskich, wypracowaniu strategii działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych zarówno w obszarze współpracy z pracownikami MOPS jak również Sadu Rodzinnego.

Działania realizowane przez Komisariat Policji w Łapach sprzyjały szeroko rozumianej profilaktyce społecznej przyczyniającej się wzmocnieniu rodziny i ich kompetencji rodzicielskich.

6. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - działa on na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Burmistrzem Gminy Łapy, a podmiotami, których przedstawiciele zostaną powołani w skład zespołu. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego realizowane są przede wszystkim poprzez:

- ocenę sytuacji problemowej osoby indywidualnej, rodziny lub środowiska oraz wypracowanie sposobu postępowania, który będzie miał na celu przywrócenie integralności rodziny bądź środowiska, a także możliwości realizowania ich funkcji;
- podejmowanie interwencji w przypadku przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu jej powstrzymanie;
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy;
- inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- monitoring, superrewizję i ewaluację procesów wdrażania przez jednostki, instytucje zajmujące się problemem przemocy domowej procedur wypracowanych przez Zespół;
- realizowanie działań informacyjnych wśród mieszkańców gminy Łapy na temat problemu przemocy oraz tworzenie lokalnych programów i kampanii profilaktycznych;
- inicjowanie badań, diagnoz środowiskowych oraz analiza danych, które dotyczą prac Zespołu i stanowią dla niego źródło informacji.

7. Placówki oświatowo – wychowawcze

Poprzez programy edukacyjne kształtujące postawy i umiejętności ważne dla zdrowego i trzeźwego życia prowadzone są profilaktyczne oddziaływania wobec dzieci i młodzieży. Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktyczno-wychowawczych, a także prelekcji nt. uzależnień, przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej przedstawień teatralnych dla dzieci i młodzieży odpowiadającym standardom wyznaczonym przez technologie.

2. ZADANIA DO REALIZACJI, PODSTAWOWE KIERUNKI DZIAŁANIA

Głównym celem Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy na rok 2021 jest ograniczenie skali występujących na terenie miasta i gminy uzależnień oraz ich negatywnych następstw, w szczególności przemocy w rodzinie. W dążeniu do jego realizacji niezbędne jest sformułowanie szczegółowych celów:

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniami.

- Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego.
- Udzielanie wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego, prawnego dla osób z problemem alkoholowy (pijący szkodliwie)
- Wnioskowanie o leczenie przymusowe na podstawie zgromadzonej dokumentacji wywiadów środowiskowych, danych z MOPS, Policji, podań rodziny.
- Rozpowszechnianie informacji o formach pomocy świadczonych przez placówki różnego typu.
- Ponoszenie kosztów dotyczących sporządzanych przez biegłego psychiatrę i psychologa opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Udzielanie rodzinom, dzieciom, młodzieży dotkniętym patologiami, w których występują problemy uzależnień, pomocy: opiekuńczo-wychowawczej, społecznej, psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- Prowadzenie poradnictwa oraz udzielanie wsparcia dla członków rodzin, poprzez pracę socjalną MOPS w Łapach oraz wdrażanie procedury Niebieskiej Karty przez Zespół Interdyscyplinarny
- Udzielanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dzieciom z rodzin, gdzie występuje problem alkoholowy
- Wspieranie działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Łapach
- Dopuszczenie Świetlicy Socjoterapeutycznej w niezbędny sprzęt oraz pomoce niezbędne do prowadzenia zajęć.
- Dofinansowanie wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, podczas którego realizowane będą programy profilaktyczne

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów spowodowanymi uzależnieniami od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych, w szczególności skierowanej do dzieci, młodzieży i rodziców, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- Prowadzenie działalności informacyjnej o miejscach i instytucjach zajmujących się niesieniem pomocy osobom w kryzysie.
- Organizowanie spotkań edukacyjnych dla rodziców

- Szkolenia osób podnoszących kwalifikacje zawodowe w zakresie profilaktyki obejmującej problematykę uzależnień, przemocy itp. w szczególności dla pracowników szkół, ośrodka pomocy społecznej, świetlic, policji, wychowawców, kuratorów sądowych.
- Wspieranie inicjatyw młodzieży, stowarzyszeń oraz innych podmiotów propagujących zdrowy styl życia, trzeźwość i nieużywanie innych środków uzależniających, przemocy, udzielanie im porad oraz upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki.
- Współpraca z mediami w zakresie prezentacji zagadnień związanych z profilaktyką uzależnień.

Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

- Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- W przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy kierowanie wniosków do organów ścigania.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łapach, oraz Posterunkiem Policji w Łapach w zakresie sporządzania informacji dotyczących osób nadużywających alkoholu oraz informowania przez pracowników tych służb, osób nadużywających alkoholu i ich rodzin o możliwości uzyskania pomocy w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łapach.
- Wspieranie programów edukacyjnych, profilaktycznych i szkoleń w zakresie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, oraz organizowania szkoleń dla sprzedawców i osób podających napoje alkoholowe na terenie gminy Łapy.
- Zakup wyposażenia, materiałów biurowych, spożywczych na potrzeby Świetlicy Socjoterapeutycznej
- Wspieranie programów edukacyjno-informacyjnych o tematyce profilaktycznej dla mieszkańców Gminy Łapy
- Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych.

3. ODBIORCY PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych swym zasięgiem obejmuje wiele grup docelowych.

Odbiorcami programu są:

- osoby uzależnione, współuzależnione, doznające przemocy oraz osoby stosujące;
- rodziny osób uzależnionych, współuzależnionych doświadczających przemocy i stosujących przemoc;
- osoby i rodziny ze środowisk zagrożonych uzależnieniem i przemocą;
- dzieci i młodzież;
- rodzice i opiekunowie;
- specjaliści pracujący z uzależnionymi, współuzależnionymi, doświadczającymi przemocy lub osobami z grup ryzyka;
- mieszkańcy Gminy Łapy.

4. REALIZATORZY PROGRAMU

Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za prawidłową realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani na terenie Miasta i Gminy Łapy na rok 2021 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach.

Współrealizatorami programu będą m.in.:

1. Urząd Miejski w Łapach
2. Rada Miejska w Łapach.
3. Dom Kultury w Łapach.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych..
5. Podstawowa Opieka Zdrowotna.
6. Poradnia Terapii Uzależnień.
7. Poradnia Zdrowia Psychicznego.
8. Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii.
9. Policja.
10. Poradnia Pedagogiczno- Psychologiczna
11. Szkoły
12. Kluby Abstynenckie.
13. Lokalne media.
14. Organizacje pożytku publicznego.
15. Kościoły oraz inne podmioty.

5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Głównym źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Miasta i Gminy Łapy stanowią dochody gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze w roku 2020 zgodnie z art. 18² Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz dodatkowo środki pozyskane z innych źródeł m. in. z dotacji celowych z budżetu państwa.

Zadania finansowane mogą być również z dotacji celowych, a także darowizn, zapisów i innych wpływów od osób prawnych i fizycznych, jak też środków pozyskanych z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy.

Członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie za każde potwierdzone przez Przewodniczącego uczestnictwo w posiedzeniu Komisji w wysokości: przewodniczący, zastępca i sekretarz Komisji – 7% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego z poprzedniego kwartału ogłoszonego przez Prezesa GUS, pozostali członkowie komisji – 6% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego z poprzedniego kwartału ogłoszonego przez Prezesa GUS.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE I WNIOSKI

Zakres działań może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczanych na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz z wytyczne zawarte w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 – 2020 nakładają na gminę obowiązek corocznego uchwalania i realizowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii. W Programie na rok 2021 przewidziano kontynuację zadań realizowanych w 2020 roku, jak również podjęcie nowych przedsięwzięć. Uwzględniono przede wszystkim zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień. Działania profilaktyczne kierowane są głównie do dzieci i młodzieży m.in. poprzez wspieranie placówek oświatowych i świetlic środowiskowych. Konkretna pomoc w walce z uzależnieniem kierowana będzie nadal do osób dorosłych i ich rodzin poprzez działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W 2021 r planuje się kontynuację programów profilaktycznych, których głównym celem jest rozbudzenie u odbiorców świadomości odpowiedzialności za własne działania, zwiększenie umiejętności radzenia sobie z własną złością, radzenia sobie z przejawami agresji, zwiększenie wiedzy wśród młodzieży o instytucjach świadczących pomoc w sytuacjach przemocowych.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalany jest corocznie przez Radę Gminy. Realizując ustawowy obowiązek uchwalania i realizowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Burmistrz Miasta i Gminy przedkłada go organowi stanowiącemu do uchwalenia.

Autorzy Programu mają nadzieję, że oprócz wskazania konkretnych działań w ramach przyjętych rozwiązań przedmiotowego Programu, akceptacja wspólnie przyjętych rozwiązań przyczyni się do odpowiedzialności za wyniki, a także pozwoli na korektę projektów w trakcie ich realizacji. Jednak nadrzędnym celem, przy wprowadzaniu jakichkolwiek zmian i poprawek, musi być dobro mieszkańców naszego miasta i Gminy.